

עלון דברי חיים לחג הסוכות

מצות סוכה לחוק מידת הבטחון

יסוד מצות סוכה מידת הביטחון, כמו שכתב המנורת המאור ש"מצוה זו ללמדנו, שלא ישים אדם בטחונו בגובה ביתו וחזיונו ותיקונו הטוב, ואף כי יהיה מלא מכל טוב. ואל יבטח בסיוע שום אדם, אע"פ שיהיה אדון הארץ ומושל בה, אלא ישים בטחונו במי שאמר "והיה העולם", כי לו לבדו היכולת והאמונה, ובמה שמבטיח אינו מתנחם ממנו..."

ועל כן מצוה זו באה בזמן "באספך מגרנך ומיקבך", לפי שבזמן הזה עלול האדם לבעוט בה, שכן שדותיו מלאים כל טוב, וחוזר אל ביתו שליו, ומטיית את גגו, ומחזיק בדק ביתו להישמר בו מזרם וממטר ומרוח.

על כן ציוותה התורה לצאת מביתו החזק וישב בסוכות, כדי שיתעורר לבטוח בה'.

ומצוה זו באה להזכיר גם כי בסוכות הושיב את ה' את בני ישראל במדבר, ושמרם מן הקור והחום בלי בית ותקרה, ובזה יראו כי בכל דור ודור ה' שומרם בלי בית וחומה דלתים וברית. א.ה. ובדומה לזה כתב הדברי שאול שלכך על הסוכה להיות תחת כיפת השמים ולא תחת תחת הבית או האילן, כי צריך האדם לבטוח רק בה', ולא על ידי אמצעי כלשהו.

ע"פ מנורת המאור

טעם מצות סוכה לזכור שישבת עולם הזה הינה

ארעי

אחד מטעמי פשוטי מצוות סוכה הוא להזכיר כי ישיבת עולם הזה דירת ארעי כסוכה.

הדברים דלהלן נערכו על פי לשון החיד"א בספרו שמחת הרגל. אחרי תקופת הימים נוראים, בהן מבקשים רחמים מאת הקב"ה לכפר פשעינו, ומתקנים מעשיהם ושבים בתשובה, וכל אחד חיזק את עצמו במשהו בתקופה זו. על כן ציונו יוצרנו תיכף אחר יום הכיפורים להשתדל במצות סוכה, לרמז: אתה בן אדם, אם הינך רוצה באמת לחזור בתשובה, אנכי מצוך לעשות סוכה...

על ידי מצוה זו תזכור שהעולם הזה הבל ואתה ארעי בעולם הזה, ואם תהיה ידיעה זו תמיד לנגד עיניך, זה יספיק להינצל מהיצר הרע, כי אחרי שהנך יודע שהעולם הזה הבל וריק וכל תענוגיו אין בהם ממש ופתאום יבוא סוף העולם הזה בבלי דעת, מה תרויח לילך אחר הבלי חמדת העולם, כי אין בהם קיום.

ועל ידי מחשבה זו תוכל להחזיק בתורה ובמצוות שהן קיימות לעד ולעולמים, לא כתענוגי העולם הזה שהם חולפים, שכן אם נקח למשל א' מתענוגי העולם הזה, כגון ההולך לאכול במקום נחמד או על הספינה באיזה נהר יפה בחברת אנשי לצון וכדו', יתבונן האדם כמה הכנות וכמה הוצאות צריך לזה, ואחרי כל הטורח הזה, מה הוא ההנאה? שתיים או שלש שעות ותו לא. ואחר שלש שעות, הרי אתה כאילו לא אכלת.

ולפעמים ימצאו כמה קלקולים הנמשכים מרוב אכילה ושתייה וכמה קפידות יהיה במושב ההוא, עד שיתהפך המשתה למשטה, השתיה לסטייה, האוהבים לאויבים וכו'. וכל הנזכר הוא דבר הנראה לעינים, מלבד עצם הדבר, כי משתה זה לא נעשה לאהבת ריעים, רק עשו משתה לסטרא אחרא, להתענג מרוב כל ולגדל ולחזק היצר הרע להבריאו שיהיה לו כח להחטיאו.

נמצא שמצות סוכה באה אחרי יום הכיפורים כעזר לתשובה, למען דעת כל עמי הארץ כי ישיבת האדם בעולם הזה ארעי. ועל כן זמן זה נקרא "זמן שמחתנו", כי כאשר נסתכל בסוכה ונזכור שאחנו ארעי בעולם הזה, אז יהיה שמחתנו, כי בזה לא נלך בעצת יצרנו לבלות עצמנו בהכנות העולם הזה והבלים, כי הם אבל ואבד כבד. ואז נפנה לדבר הנצחי ואושר תדירי – עסק התורה והמצוות, אשר טובם קיים לעולם.

ע"פ החיד"א

סוכה כתחליף לגלות – הכיצד?

בילקוט שמעוני נאמר: למה אנו עושין סוכה אחר יום הכפורים? לומר לך: שכן אתה מוצא בראש השנה יושב הקדוש ברוך הוא בדין על באי העולם וביום הכפורים הוא חותם את הדין, שמא יצא דינן של ישראל לגלות, ועל ידי כן עושין סוכה וגולין מבתיהן לסוכה והקב"ה מעלה עליהן כאלו גלו לבבל שנאמר "חולי וגוחי בת ציון כיולדה כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה ובאת עד בבל שם תנצלי שם יגאלך ה' מכף אויבך" (אמור רמז תרנ"ג)

הפירוד באחדותו יתברך הוא עבודה זרה. הפירוד בין הבריות בא מכח הנטילה, שכל אחד רוצה ליטול משל חברו, ונדמה לאדם שכל מה שיש לחבירו ממעט את שלו, עד כדי כך שגם עצם קיומו של חברו בעולם מעיק לו.

זהו גדר "שנאת חנם", אשר עונשה הוא גלות. ברם, אין זה עונש גרידא, אלא יש בו תיקון החטא, שכן בהיות האדם בגלות בהכרח מתבטל אצלו במידת-מה כח הנטילה, ועל ידי כך מתקרב במשהו אל האחדות עם הזולת.

כנגד זה נקבעה מצות סוכה, אשר היא בחינת "ביטול היש", והיא מביאה לידי אחדות ושלוש בכלל ישראל.

וזהו שאומרים חז"ל, שאם יצא דינן של ישראל לגלות, יעשו סוכה כדי שבזכותה יינצלו מעונש זה.

רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל

על ידי הדירת ארעי – ביטול היש, נזכה ל"סוכות

שלום" – לאחדות.

שני יסודות מצינו במצות סוכה: 'דירת ארעי' אשר באה לרמז על ביטול העולם הזה והנאותיו, ו'סוכת שלום', אשר ענני הכבוד באו בזכותו של אהרן הכהן (תענית טז) שהיה אוהב שלום ורודף שלום.

ולכאורה, מה ענין מדת השלום לביטול העולם הזה והנאותיו?

ברם, לכשמתבוננים בדבר, נמצאנו למדים שהשלום ו"ביטול היש" אכן קשורים ותלויים זה בזה. לא תיתכן מציאות של שלום אלא רק ע"י ביטול היש הגשמי, היינו בראיה ברורה ומוחלטת שאין כל ערך לשאיפות הגשמיות והחומריות, אלא רק לשאיפות הרוחניות.

כל עוד שואפים בני האדם למטרות גשמיות ואנוכיות, לא יתכן שיהא שלום ביניהם, כי כל אחד רוצה את שיש לחבירו, וכל מה שיש לחבירו ממעט את רשותו הוא. ומכאן ועד לקנאה, תחרות, מריבה ומחלוקת – קצרה הדרך.

לעומת זאת, כשהשאיפה המאחדת את כולם היא למטרות רוחניות אמיתיות, ממילא אין הגבלות, ואין אחד מיצר לחבירו, הכל נוחים זה לזה ושומחים זה בזה תמיד.

והן הן הדברים שכתב רבינו יונה [שערי תשובה א', ל"א] על הפסוק "לתאוה יבקש נפרד" [משלי י"ח, א'] – פירוש, מי שמבקש ללכת אחר תאוותיו ורצונו, נפרד מכל חבר ועמית, כי ירחקו ממנו אוהב ורע. כי תאות בני אדם ומידותם חלוקות, אין רצונו של זה כרצונו של זה. אכן אם ילך בדרך השכל, אז יתחברו לו כל החברים והיו אוהביו רבים.

א.ה. ולפי זה יתפרש מדוע נצטוונו במיוחד על שמחה בחג הסוכות ושנזכרו בפסוקים ג' לשונות שמחה לגבי חג הסוכות, ואילו לשאר החגים לא נזכר אלא לשון אחד של שמחה, וכן מה שייכות השמחה עם מצות הארבעה מינים כנאמר בפסוק "וילקחתיכם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" הנה חז"ל אמרו כי מצות ארבעת המינים הנאגדים יחד מסמלת את אחדות ישראל.

יסוד האחדות הנ"ל קיים במיוחד בחג הסוכות, אשר בו יוצאים ישראל מדירת הקבע שלהם ובכך מבטלים את ערך הגשמיות וקובעים בלבם את ארעיות העולם הזה. וכאשר מתבטלים הרצונות הגשמיים, ממילא מתאחדים הלבבות.

והנה בלא "אחדות ישראל, לא יתכן שתשרור השמחה. ועל כן, זכה חג הסוכות שיש בו "שמחה יתירה", על שום ה"אחדות" המסמלת את יסודו ומהותו של החג.

רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל

טעם למה שמברכין "לישב בסוכה" כל שבעה, ואילו בפסח רק לילה הראשון מברכין על אכילת מצה

הקשה הכלבו מה חילוק יש בין מצות ישיבה בסוכה שמברכים עליה כל שבעה, לבין מצות אכילת מצה שאין מברכים על מצוה זו אלא בלילה הראשון של פסח?

ברם, יש לחלק בין מצות אכילת מצה למצות סוכה. במצוה, כשאוכלה כל שבעת ימי הפסח, אינו ניכר שאוכלה לשם מצוה, שכן אפשר שהינו אוכלה כדי להשביע רעבונו, שהרי בין כה אינו יכול לאכול חמץ, ועל כן אוכל מצוה. ולפיכך לא תיקנו על כך ברכה, כשם שלא תיקנו ברכה על שאוכל בהמה טהורה, מפני שאי אפשר לו בבהמה טמאה.

לעומת זאת, הישיבה בסוכה אינה לצורך גופו כדי להשביע רעבונו, אלא לשם קיום המצוה בלבד. נמצא, שעצם כניסתו

אל הסוכה ניכר בה שעושה זאת לשם מצוה, ועל כן יש לברך כל שבעה.

ספר כלבו [ע"א]

ע"י מצוה המקיפה האדם מכל צד כסוכה, יזכה לשמור האור הגדול לו זכה במשך הימים נוראים

"לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא... כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני..." [מתוך מזמור "לדוד ה' אורי וישעי" שיש רגילים לאמרו מר"ח אלול עד הושענא רבה] יש מי שפירש בדרך דרוש ומוסר: בימי הדין זכה האדם לאור גדול מחמת התעלות והזדככותו.

כדי שלא יבולע לאור הגדול הזה וכדי שלא ייפגם בהבלי העולם ובחשכת החולין, על האדם לשמרו מכל משמר. הכיצד?

אכן, הדרך הטובה והיעילה ביותר לכך היא על ידי קיום מצוות חג הסוכות המקיפות את האדם מישראל וסוככות עליו במשך כל ימות החג.

"אורי" – זה ראש השנה. "ישעי" – זה יום הכיפורים. "כי יצפנני" – יש להצפין את ה"אורי" של ימי הדין. "בסכה" – במצוות סוכה.

רבי שמואל רוזובסקי

חג הסוכות זכר ליציאת מצרים – סמל הסוכה

בכל פרשת המועדות לא נזכרה יציאת מצרים כי אם בחג הסוכות. מה ענין יציאת מצרים לחג הסוכות?

אכן, הקב"ה הוציא את ישראל ממצרים, מבית עבדים, למען לא יהיו עוד עבדים לעבדים, אלא עבדי ה' בלבד – "כי לי בני ישראל עבדים" – ולא עבדים לעבדים.

הדרך הטובה והיעילה ביותר להשתחרר מעול שעבודם של זרים ולהשתעבד כליל להקב"ה היא על ידי קיום תורה ומצוות, אשר מקדשות ומזככות את ישראל ומשעבדות אותם לריבונם שבשמים.

זהו גם יסוד מצות סוכה. על ידי כניסתו של האדם מישראל בכל גופו אל הסוכה, ועל ידי אכילתו ושתייתו ולינתו בסוכה, משעבד האדם את כל גופו וחומריותו לה'. כאשר גופו של האדם משועבד כליל לה', עד שאפ' החומר נעשה כלי להתעלות ולרוחניות, אז שוב לא יוכל לעולם להימכר ולהשתעבד לאחר.

ואכן, היה זה גם יסודם ושורשם של ענני הכבוד אשר הקיפו את ישראל בצאתם ממצרים, ואשר חג הסוכות נקבע זכר להם. זכו ישראל שכל גופם וחומריותם היו מוקפים בענן ה' יומם ואש לילה, אות ועדות להיותם משועבדים בלתי לה' לבדו.

משך חכמה

חג שמח!

יוצא לאור להצלחה בכל העניינים

לגילה בת ימנה שתחי'

לכל ענייני העלון נא לפנות במייל ל:

kosssover@gmail.com